

TROMBOSİTOPENİ KONTROLÜ

GÜLDER GÜMÜŞKAYA
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
ONKOLOJİ HASTANESİ

● TROMBOSİT NEDİR ?

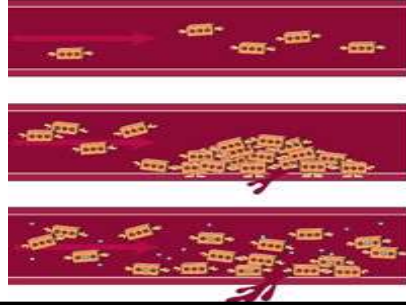
- Kemik iliğinde yapılan kan hücrelerinden biridir.
- Pıhtılaşma hücreleri olarak bilinir.
- 1mm³ kanda 150-450 bin arasında bulunur.

● **TROMBOSİTLERİN VÜCUTTAKİ GÖREVLERİ NELERDİR?**

- Damar dışına çıktıklarında bir araya gelerek kanamanın durdurulmasında rol oynarlar.

- **TROMBOSİTOPENİ
NEDİR?**

- Trombosit sayısının kan sayımında belirtilen sınır değerlerin altında olmasıdır.
- Alt sınır kabul edilen 150.000 mm^3 ün altı trombositopeni olarak kabul edilir.

● **TROMBOSİTOPENİ NİÇİN ÖNEMLİDİR?**

- Trombositopeni durumu kanama riskini artırır. Kanama riski 80-100 bin mm^3 ün altına düştüğünde artış gösterir.
- Trombosit sayısı ile kanamanın şiddeti arasında sıkı bir ilişki vardır. Trombosit sayısı düştükçe kanamaya yatkınlık artar.
- Sayı 20.000 mm^3 ün altına düştüğünde hastada kendiliğinden hiçbir travmaya maruz kalmadan da kanama oluşabilir.

- **KANAMA EN ÇOK HANGİ ALANLARDA ORTAYA ÇIKABİLİR?**

-
- Kanama genellikle cilt kanamaları, burun ve diş eti kanaması şeklindedir.
 - Cilt kanamaları ya toplu iğne başı büyüklüğünde yaygın kırmızı cilt döküntüleri (peteşi), ya mercimek büyüklüğünde yaygın kırmızı cilt döküntüleri (purpura) ya da ciltte morluk (ekimoz) şeklindedir.
 - Diş eti kanamaları kendiliğinden veya diş fırçalarken oluşur.
 - Kesik oluştuğunda kanamanın uzaması trombositopeninin diğer bulgusudur.

- **HANGİ KANSER TEDAVİLERİNDE TROMBOSİTOPENİ RİSKİ YÜKSEKTİR?**

- Kalça yada göğüs bölgesine yapılan ışın tedavisi
- Kemik iliğini baskılama riski yüksek olan ilaçlar
- Hastalığın kemik iliğine yayılması
- Trombositlerin yıkımına neden olan yüksek ateş
- Trombositlerin yapısını etkileyen ilaçların kullanımı
- Kemoterapi başlangıcında trombosit sayısının 150.000 mm^3 ün altında olması

TROMBOSİTOPENİ GELİŞEN HASTANIN NELERE DİKKAT ETMESİ GEREKMEKTEDİR?

Aktivite

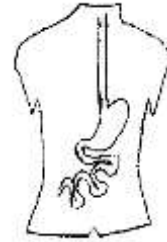
- Yatakta hareket ederken, dışkılama sırasında ve ağır objeleri kaldırırken ıkınma hareketinden kaçınılmalıdır.
- Yaralanmaları önlemek için çevre güvenliği sağlanmalıdır (eşyalar kazaya sebep olmayacak şekilde düzenlenmeli, İğne, makas, bıçak gibi kesici aletleri kullanırken çok dikkatli olunmalı)
- Burnu kuvvetli sümkürmekten kaçınılmalı ve hapşırırken ağız içinde hapşırılmamalıdır.
- Trombositleri düşük olan hasta mümkün olduğunca az hareket etmelidir.

Beslenme

- Protein ve kaloriden zengin diyet
- Normal barsak hareketlerini devam ettirmek için lifli gıdalar ve taze meyve sebze tüketilmeli, kabızlıktan korunmaya çalışılmalıdır.

Günlük Bakım - 1

- Tırnaklar fazla derine inmeden düz olarak kesilmelidir.
- Dişleri fırçalamak için yumuşak diş fırçası kullanılmalı, Diş etlerinde kanama olursa soğuk gargara yapılmalıdır.
- Eğer dişlerle ilgili bir tedavi yapılacaksa tedaviye başlamadan önce onkoloji doktorundan mutlaka onay alınmalıdır..

Günlük Bakım – 2

- Vücutta bulunan istenmeyen tüyler ve tıraş için jilet kullanılmamalı, onun yerine elektrikli tıraş makinesi kullanılmalıdır.
- Trombosit sayısı 50 000 hücre/mm³'ün altına düşerse kanamalara neden olabileceğinden cinsel ilişkiden kaçınılmalıdır.
- Makattan koyulan fitiller kullanılmamalı, makattan vücut ısı ölçülmemeli ve lavman yapılmamalıdır.

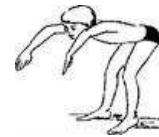
Günlük Bakım-3

- Tansiyon 14/9 un altında olmalıdır
- Gerektiğinde kabızlığı önlemek için dışkı yumuşatıcı kullanılmalı
- Ağrı kesicilerin ve aspirin içeren ilaçların kullanımı engellenmelidir.
- Derideki çatlakları önlemek için yağlı/nemlendirici solüsyonlar kullanılmalı

Günlük Bakım-4

- Banyo duş şeklinde yapılmalı, cildi tahriş edecek şekilde sürtünerek keselenmekten kaçınılmalıdır
- Ani ve sert hareket gerektiren spor faaliyetlerinden uzak durup (voleybol, basketbol, boks gibi), hafif hareketli sporlar tercih edilmelidir. (yürüyüş, yüzme gibi)
- Sıkan ve sert dokumalı kıyafetler giyilmemelidir

HANGİ DURUMLARDA HASTANEYE BAŞVURULMALIDIR ??

- Herhangi bir nedene bağlı olmaksızın meydana gelen dişeti ve burun kanaması
- Yanlışlıkla kan sulandırıcı ilaç kullanımı
- Düşme sonucu ortaya çıkan ani acı ve ağrı
- Bilinç bulanıklığı, sersemlik, çift görme, göz ağrısı

- Şiddetli baş ağrısı
- 10–15 dk. boyunca yapılan basıya karşı durdurulamayan kanama
- Ciltte meydana gelen beklenmedik morarma, toplu iğne başı büyüklüğünde kırmızı lekeler
- İdrarda kan görülmesi ya da kırmızı renkte idrar

- Dışkının kanlı veya siyah renkli olması
- Olağandışı veya aşırı adet kanamaları
- 38 °C ve üzerinde seyreden ateş
- Vücuda iğne ile yapılan giriş bölgelerinde meydana gelen sızıntı şeklinde kanamalar

Yukarıdaki belirtilerde ve gerektiğinde aramanız için doktor ya da hemşirenizin iletişim numarasını almayı unutmayınız.